

Ο ΡΑΣΣΕΛΑΣ.

Συνέχεια. Ἴδε Σελ. 156-159.

ΚΕΦΑΛ. Δ'.—Ὁ Βασιλόπαις ἐξακολουθεῖ νὰ λυπῆται καὶ νὰ διαλογίζεται.

ΤὴΝ στιγμήν ταύτην ὁ ἦχος τῆς μουσικῆς ἀνήγγειλε τὴν ὥραν τοῦ δείπνου, καὶ ἡ συνδιάλεξις ἔλαβε τέλος. Ὁ γέρον ἀπῆλθεν ἀρκετὰ δυσηρεστημένος ὅτι οἱ λόγοι του ἐπέφεραν αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ συμπέρασμα, ὃ σκοπὸν εἶχον νὰ προλάβωσιν. Ἄλλ' εἰς τὴν παρακμὴν τῆς ζωῆς ἡ αἰσχύνῃ καὶ ἡ λύπη ὀλίγον διαρκούσιν· ἡ δὲ εὐκόλως ὑπομένομεν ὅσα ὑπεμείναμεν ἤδη πολὺν χρόνον· ἡ δὲ ἰδίῃ, βλέποντες ἡμᾶς αὐτοὺς ὀλιγώτερον τιμωμένους εἰς τὸ γῆρας, τιμῶμεν καὶ ἡμεῖς ὀλιγώτερον τὴν δημοσίαν ὑπόληψιν· ἡ δὲ ἰδίῃ μικρὸν μᾶς μέλει περὶ θλίψεων, αἵτινες γνωρίζομεν ὅτι μετ' οὐ πολὺ θέλουσι κοπῆν ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ θανάτου.

Ὁ δὲ βασιλόπαις, ὅστις ἐθεώρει ἔμπροσθεν αὐτοῦ πλατύτερον διάστημα, ἐδωκολεύετο παραπολὺ νὰ κατευνάσῃ τὴν συγκίνησιν τῆς ψυχῆς του. Πρώτερον τὸ μῆκος τῆς ζωῆς πολλάκις ἐφόβιζεν αὐτὸν, ἐπειδὴ ἐστοχάζετο ὅτι εἰς πολὺν χρόνον πολλὰ ἔπρεπε νὰ ὑποφέρῃ· νῦν ἐχαροποιεῖ αὐτὸν ἡ νεότης του, ἐπειδὴ εἰς πολλὰ ἔτη ἠδύνατο πολλὰ νὰ πραχθῶσιν. Ἡ ἀκτις αὕτη τῆς ἐλπίδος,—ἡ πρώτη ἣτις διεπέρασε ποτε εἰς τὸν νοῦν του,—ἐξῆψε πάλιν τὴν νεότητα εἰς τὰς παρειάς του, καὶ ἐδιπλασίασε τὴν λάμψιν τῶν ὀφθαλμῶν του. Ὑπερεπόθει νὰ πράξῃ τι, μολονότι δὲν ἐγνώριζεν ἀκόμη σαφῶς οὐδ' ἐπὶ τίνι σκοπῷ, οὐδὲ διὰ ποίων μέσων. Τώρα δὲν ἦτο πλέον σκυθρωπὸς καὶ μοναχικός· ἀλλὰ στοχαζόμενος ὅτι ἐγνώρισε πηγὴν εὐδαιμονίας, ἀφ' ἧς ἠδύνατο ἐν τῷ κρυπτῷ μόνον νὰ ἐξαντλή, ὑπεκρίνετο ὅτι ἀσμένως μετεῖχε τῶν παντοίων διασκεδάσεων, καὶ ἐπροσπάθει νὰ κάμῃ ἀρεστήν εἰς ἄλλους τὴν κατάστασιν, ἣτις πρὸς αὐτὸν ἦτον ὀχληροτάτη. Ἄλλ' οὐδέποτε δύνανται νὰ γεινώσιν αἱ τέρψεις τόσοσιν πολυπληθεῖς ἢ τόσοσιν συνεχεῖς, ὥστε νὰ μὴ μένῃ κενὸν ἔτι ἀρκετὸν μέρος τοῦ βίου· πολλὰς ὥρας καὶ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς ἐδαπάνῃ ἀνυπόπτως εἰς μονήρεις διαλογισμούς. Τὸ βάρος τῆς ζωῆς παραπολὺ ἀνεκουφίσθη· ἐσύχναζεν εἰς τὰς δημηγύρεις, καθὼ στοχαζόμενος τὴν ἐκεῖ παρουσίαν του ἀναγκαίαν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν του· εὐχαρίστως δ' ἀπεσύρετο κατὰ μόνας, ἐπειδὴ τώρα εἶχε τι, περὶ οὗ νὰ σκέπτηται. Πρὸ πάντων δὲ ἡγάπα νὰ εἰκονίζῃ εἰς ἑαυτὸν τὸν κόσμον, ὃν εἰσέτι δὲν εἶχεν ἰδεῖ, νὰ ὑποτίθεται εἰς διαφόρους καταστάσεις, νὰ περιπλέκῃται εἰς φαντασιώδεις δυσκολίας, καὶ νὰ ἐνασχολῆται εἰς παραδόξους ἐπιχειρήσεις· ἀλλ' ἡ καλοκάγαθία του ἐνήργει ὥστε τέλη τῶν σχεδίων του νὰ ἦναι πάντοτε

ἡ ἀνακουφίσις τῆς θλίψεως, ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ὁδίου, ἡ ποινὴ τῆς καταδυναστείας, καὶ ἡ διάδοσις τῆς εὐημερίας.

Οὕτω πως παρήλθον εἴκοσι μῆνες τῆς ζωῆς τοῦ Ρασσέλα. Τόσον ἐπιμελῶς ἐδημιούργει ἡ φαντασία του ἀνυπάρχτους θορύβους, ὥστε ἐλησμονεῖ τὴν πραγματικὴν μοναξίαν του· καὶ ἐνῶ καθ' ὥραν προητοιμάζετο εἰς τὰς πολυποικίλους τύχας τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἡμέλει νὰ στοχασθῇ διὰ τίνων μέσων ἤθελέ ποτε δυναθῆ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ μέσον τῆς κοινωνίας.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἐνῶ ἐκάθητο ἐπὶ τινος ὄχθης, ἐφαντάσθη παρθένον ὄρφανὴν στερηθεῖσαν ὅλης τῆς μικρᾶς περιουσίας τῆς ὑπὸ τινος ἀπίστου ἐραστοῦ, καὶ κρᾶζουσαν κατόπιν αὐτοῦ νὰ τὴν ἐπιστρέψῃ τὰ ἀρπαχθέντα. Τόσον δὲ ἰσχυρῶς ἐνετυπώθη ἡ εἰκὼν αὕτη ἐπὶ τοῦ πνεύματός του, ὥστε σηκωθείς ὄρμησε πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς κόρης, καὶ ἐδράμεν οὕτω σπουδαίως, ὡς ἐὰν ἦτον ἀληθῆς ἡ καταδίωξις. Ὁ φόβος φυσικὰ ταχύνει τὸν δρόμον τοῦ ἐνόχου· ὅθεν, ὁ Ρασσελας μ' ὄλην τὴν προσπάθειάν του δὲν ἴσχυσε νὰ προφθάσῃ τὸν φυγάδα· ἀλλ' ἀποφασίσας νὰ κατορθώσῃ διὰ τῆς ἐπιμονῆς ὅτι δὲν ἠδύνατο διὰ τῆς ταχύτητος, κατεπείγετο εἰς τὰ ἔμπροσθεν μέχρις οὗ αἱ ὑπώρειαι ἔστησαν τὴν πρόσδόν του.

Ἐνταῦθα συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν, καὶ ἐμειδίασεν εἰς τὴν ἀνωφελῆ ὄρμην του. Ἐπειτα, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνατείνας εἰς τὸ ὄρος, « Σὺ, » εἶπε, « καὶ τὴν ἀπόλαυσιν ἠδονῶν καὶ τὴν ἀσκησιν τῆς ἀρετῆς ἐμποδίζεις. Πόσον χρόνον ἐκτείνονται ἐπέκεινα τοῦ ὀρίου τούτου τῆς ζωῆς μου αἱ ἐλπίδες καὶ αἱ ἐπιθυμίαι μου, καὶ ὅμως ποτὲ δὲν ἐπειράθην νὰ τὸ ὑπερβῶ! » Ἐξέπληξεν αὐτὸν ἡ σκέψις αὕτη, καὶ καθίσας νὰ διαλογισθῇ, ἐθυμήθη ὅτι, ἀφοῦ πρῶτον ἀπεφάσισε νὰ ἐκφύγῃ τῆς φυλακῆς του, ὁ ἥλιος εἶχε τελειώσει δις τὸν ἐτήσιον δρόμον του. Ἐλυπήθη τώρα, ὅσον οὐδέποτε ἀρχήτερα. Ἐστοχάσθη πόσα ἠδύνατο νὰ πράξῃ εἰς τὸν καιρὸν, ὅστις εἶχε παρέλθει μηδὲν πραγματικὸν ὀπισθεν αὐτοῦ ἀφήσας. Παρέβαλεν εἴκοσι μῆνας μὲ ὄλον τὸ διάστημα τῆς ἀνθρωπίνου ζωῆς. « Εἰς τὴν ζωὴν, » εἶπε, « δὲν πρέπει νὰ συμπεριληφθῇ ἡ ἀγνοία τῆς νηπιότητος, οὔτε ἡ ἀσθένεια τοῦ γηρατειοῦ. Ἀργοῦμεν ν' ἀποκτήσωμεν τὴν δύναμιν τοῦ διανοεῖσθαι, καὶ χάνομεν ταχέως τὴν δύναμιν τοῦ ἐνεργεῖν. Ἡ ἀληθινὴ περίοδος τῆς ἀνθρωπίνου ὑπάρξεως ἐμπορεῖ ὀρθῶς νὰ ὑπολογισθῇ ὡς τεσσαράκοντα ἔτων, ἐξ ὧν τὸ εἰκοστὸν τέταρτον μέρος ἐδαπάνησα εἰς ἀνωφελῆ διαλογισμὸν. Ὁ καιρὸς ὃν ἤδη ἔχασα ἦτο βεβαίως, διότι βεβαίως εἶχον αὐτὸν εἰς τὴν ἐξουσίαν μου· ἀλλ' ἢ τίς δύναται νὰ μὲ βεβαιώσῃ περὶ εἴκοσι μελλόντων μηνῶν; »

Περίλυπον και άπαρηγόρητον άφῆκεν αὐτὸν ἡ συν-
αίσθησις τῆς ἑαυτοῦ μωρίας. « Τὸ πλεῖστον μέρος
τοῦ παρελθόντος βίου μου, » ἔλεγεν, « ἔχαθῃ ἐκ τοῦ
πταίσματος ἢ τῆς ἀφροσύνης τῶν προγόνων μου,
καὶ τῶν ἀτόπων ἐθίμων τῆς πατρίδος μου· μετ'
ἀηδίας ἐνθυμοῦμαι αὐτὸν, πλὴν ἄνευ τύψεως τοῦ
συνειδότος· ἀλλ' οἱ μῆνες, ὅσοι παρήλθον ἀφοῦ νέον
φῶς ἔλαμψεν εἰς τὴν ψυχὴν μου, ἀφοῦ ἐσχεδιάσα
λογικὴν μέθοδον εὐδαιμονίας, ἡσωτεύθησαν ἐξ ἰδίου
μου σφάλματος. Ἀπώλεσα ὅ,τι δὲν δύναμαι πλέον
νὰ ἀνακτήσω· εἶδον τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα καὶ δύ-
οντα εἴκοσι μῆνας, ἀργὸς θεατῆς τοῦ οὐρανοῦ φωτός·
εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον τὰ πτηνὰ ἀφῆκαν τὴν φωλεάν
τῆς μητρός των, καὶ παρεδόθησαν εἰς τὰ δάση καὶ
τοὺς οὐρανοὺς· τὸ ἐρίφιον παρήτησε τὸν μαστὸν, καὶ
βαθμηδὸν ἔμαθε νὰ ἀναβαίνει τοὺς βράχους εἰς ζή-
τησιν ἀνεξαρτήτου ζωοτροφίας. Ἐγὼ μόνος δὲν
ἔκαμα πρόδοον, ἀλλ' εἶμαι ἀκόμη ἀβοήθητος καὶ
ἀμαθής. Ἡ σελήνη, διὰ τῶν εἴκοσι καὶ ἐπέκεινα
μεταβολῶν της, μ' ἐνουθέτησε περὶ τῆς τοῦ βίου
ῥοῆς· ὁ ῥύαξ, ὁ πρὸ τῶν ποδῶν μου κυλιόμενος, μοῦ
ἐπέπληττε τὴν ἀδράνειαν. Ἐκαθήμεν ἐκδοτος εἰς
πνευματικὰς τρυφάς, ἀπρόσεκτος καὶ εἰς τῆς γῆς τὰ
παραδείγματα καὶ εἰς τῶν πλανητῶν τὰς διδασκα-
λίας. Εἴκοσι μῆνες παρήλθον· τίς θέλει μὲ τοὺς
ἀποδώσει ; »

Αἱ λυπηραὶ αὗται μελέται προσηλώθησαν εἰς τὸ
πνευμά του· ἐν τετραμήνῳ ἐπέρασεν, ἀποφασίζων νὰ
μὴ χάνῃ πλέον καιρὸν εἰς ματαίας ἀποφάσεις, διη-
γέρθη δὲ εἰς ἐντονωτέραν προσπάθειαν, ἀκούσας ἀπὸ
κόρη, ἣτις εἶχε συντρίψει φαρφούρινον ποτήριον, ὅτι
δὲν πρέπει νὰ λυπηταί τις δι' ὅσα δὲν ἐπιδέχονται
θεραπείαν.

Τὴν φανεράν ταύτην ἀλήθειαν ἐπέπληξεν ἑαυτὸν
ὁ Ῥάσελας ὅτι δὲν εἶχε πρότερον ἀνακαλύψει· μὴ
γνωρίσας ἢ μὴ στοχασθεὶς πόσας ὠφελίμους νύξεις
λαμβάνομεν κατὰ συγκυρίαν, καὶ ποσάκις ὁ νοῦς, εἰς
μακρυνὰς θεωρίας κατεπιγόμενος ὑπὸ τῆς ἰδίας
αὐτοῦ ζέσεως, παραμελεῖ τὰς ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἀνε-
ωγμένας ἀληθείας. Ὡρας τινὰς ἐλυπεῖτο διὰ τὴν
λύπην του, ἔκτοτε δὲ κατεγίνετο παντὶ σθένει εἰς τὸ
νὰ ἐφεύρῃ τὰ μέσα τοῦ νὰ ἐκφύγῃ ἀπὸ τὴν εὐδαί-
μονα κοιλάδα.

ΚΕΦΑΛ. Ε΄. Ὁ Βασιλόπαις μελετᾷ τίνι τρόπῳ
νὰ διεκφύγῃ.

Δυσκατόρθωτον ὅμως εὐρῆκεν ὁ εὐκόλως ὑπέθετεν
ἤδη κατωρθωμένον. Στρέψας ὀλόγυρα τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς, εἶδεν ὅτι περιώριζον αὐτὸν τὰ ἐμφράγματα τῆς
φύσεως, ἀνυπέροβλητα μέχρι τοῦδε, καὶ ἡ πύλη, δι'
ἣς ἀφοῦ ἀπαξ ἐπέρα τις ἦτο πλέον ἀδύνατον νὰ ἐπι-
στρέψῃ. Ἦτον ἤδη ἀνυπόμομος, ὡς αἰετὸς ἐν κλω-

βίῳ. Ἐβδομάδας καὶ μῆνας διήγαγεν ἀναβαίνων
εἰς τὰ ὄρη, νὰ ἴδῃ ἂν ὑπῆρχεν ἀνοιγμά τι κεκρυμ-
μένον ὑπὸ τῶν θάμνων, ἀλλ' εὐρῆκεν ὄλας τὰς κο-
ρυφὰς κρεμαμένας, τρόπον τινὰ, ὑπὲρ τῆς κοιλάδος,
καὶ κατὰ συνέπειαν ἀπροσίτους. Τὴν σιδηρᾶν πύ-
λην δὲν ἤλπιζε νὰ ἀνοίξῃ· διότι οὐ μόνον ἦτον ἐξ-
ησφαλισμένη μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῆς τέχνης, ἀλλὰ
καὶ ἐφυλάσσετο πάντοτε, καὶ ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της
ὑπέκειτο ἀδιακόπως εἰς τὴν παρατήρησιν ὄλων τῶν
ἐγκατοίκων.

Ἐξέτασεν ἔπειτα τὸ σπήλαιον, δι' οὗ ἐξέβαλλον
τὰ ὕδατα τῆς λίμνης· καὶ θεωρήσας τὰ βάθη αὐτοῦ
ἐν ᾧ καιρῷ ὁ ἥλιος ἔλαμπεν ἰσχυρῶς ἐπὶ τοῦ στο-
μίου του, ἀνεκάλυψεν ὅτι ἔγεμεν ἀπὸ συντετριμμέ-
νους βράχους, οἵτινες, μολονότι ἄσινον τὸ ποτάμιον
νὰ ἐκρέῃ διὰ μέσου πολλῶν στενῶν διόδων, ἤθελον
ἐμποδίσαι οἰονδήποτε σῶμα στερεοῦ ὄγκου. Ἐπέ-
στρεψεν ἄθυμος καὶ κατηφής· ἀλλὰ, γνωρίζων ἤδη
τὴν γλυκύτητα τῆς ἐλπίδος, ἀπεφάσισε μηδέποτε ν'
ἀπελπισθῆ.

Δέκα μῆνας ἐδαπάνησεν εἰς τὰς ἀκάρπους ταύτας
ἐρεύνας. Ὁ καιρὸς ὅμως παρήρχετο εὐχαρίστως·
τὸ πρῶτ' ἀνίστατο μὲ νέαν ἐλπίδα, τὸ ἑσπέρας ἐπαι-
νοῦσε τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐπιμέλειαν, καὶ τὴν νύκτα ἐκοι-
μάτο ἠδέως μετὰ τοὺς κόπους τῆς ἡμέρας. Χιλίας
διασκεδάσεις ἀπήντα, αἵτινες ἀνεκούφιζον τοὺς μό-
χθους του, καὶ ἐποίκιλλον τοὺς διαλογισμοὺς του. Δι-
έκρινε τὰ διάφορα τῶν ζῶων ἐνστίγματα, καὶ τὰς ιδιό-
τητας τῶν φυτῶν, καὶ εὐρῆκε τὴν κοιλάδα πλήρη
θαυμάτων, μὲ τὴν θεωρίαν τῶν ὁποίων προέθετο νὰ
παρηγορῆ ἑαυτὸν, ἂν ἤθελε σταθῆν ἀδύνατον νὰ ἐκ-
τελέσῃ τὴν φυγὴν του· χαίρων ὅτι αἱ προσπάθειαι
του, καίτοι ἀτυχεῖς μέχρι τοῦδε, εἶχον ὅμως χορη-
γήσειν εἰς αὐτὸν πηγὴν ἀνεξαντλήτου ἐρεύνης.

Ἀλλὰ δὲν εἶχε παρακμάσειν ἔτι ἡ πρώτη αὐτοῦ
περιέργεια· ἦτον ἀποφασισμένος νὰ γνωρίσῃ τὰς ἑδοὺς
τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἐπιθυμία του ἐξηκολούθει ἔτι,
ἀλλ' ἡ ἐλπίς του ἠλαττώθη. Ἐπαυσε τοῦ θεωρεῖν
τοὺς τοίχους τῆς φυλακῆς του, καὶ δὲν κατεγίνετο
πλέον εἰς ἀνακάλυψιν σχισμῶν, αἵτινες ἤξευρεν ὅτι
δὲν ἠδύναντο νὰ εὐρεθῶσι· πάντοτε ὅμως εἶχεν ὑπ'
ὄψιν τὸν σκοπὸν του, ἔτοιμος ὢν νὰ ὠφελθῆ ὁ-
ασδῆποτε τυχερᾶς περιστάσεως.

ΚΕΦΑΛ. ΣΤ΄. Συζητήσεις περὶ τῆς τέχνης τοῦ ἵπτασθαι.

Ἐκ τῶν τεχνιτῶν, οἵτινες εἶχον ἐλκυσθῆν εἰς τὴν
εὐδαίμονα κοιλάδα, ὡς ἐπιτήδειοι νὰ συνεισφέρωσιν
εἰς τὴν ἀνάπαυσιν καὶ ἠδονὴν τῶν ἐγκατοίκων της,
ἦτον ἀνὴρ τις ἔξοχος διὰ τὰς μηχανικὰς γνώσεις
του, ἐφευρέτης πολλῶν τεχνουργημάτων καὶ χρησί-
μων καὶ τερπνῶν. Διὰ τροχοῦ περιστρεφόμενου ὑπὸ
τοῦ ῥύακος, ἀνεβίβαζε τὸ ὕδωρ εἰς τινὰ πύργον, ὅθεν

διενέμετο εἰς ὅλα τὰ δωμάτια τοῦ παλατίου. Σκιαδά ἐν τῷ κήπῳ ἀνεγείρας, κατέφυγε διὰ πεποιημένων βροχῶν τὸν περὶ αὐτὴν ἀέρα. Ἐν ἀπὸ τὰ ἄλση, τὸ εἰς τὰς δεσποίνας προσδιωρισμένον, διηνέμιζον ριπίδες, αἵτινες ἐκινουῦντο ἀκαταπαύστως ὑπὸ τῶν διαρρέοντων ποταμιῶν· καὶ ὄργανα ἡδέϊας μουσικῆς ἐπαίζοντο εἰς κατάλληλα ἀποστήματα, ἄλλα μὲν διὰ τῆς ὠθήσεως τοῦ ἀνέμου, ἄλλα δὲ διὰ τῆς ὀρμῆς τοῦ ῥύακος.

Τὸν τεχνίτην τοῦτον ἐπεσκέπτετο ἐνίοτε ὁ Ῥάσσελας, ὅστις ἦτο καθ' ὅλα φιλομαθῆς, φανταζόμενος ὅτι ὁ χρόνος ἐμελλε νὰ ἔλθῃ, καθ' ὃν ἤθελε μεταχειρισθῆν ἐπωφελῶς τὰς γνώσεις του εἰς τὸ θέατρον τοῦ εὐρυχώρου κόσμου. Μίαν τῶν ἡμερῶν, προσελθὼν κατὰ τὸ σῦνηθες, εὗρήκε τὸν τεχνίτην ἐνησχολημένον εἰς κατασκευὴν πλοικῆς ἀμάξης· παρετήρησε δὲ ὅτι τὸ σχέδιον ἦτο κατορθωτὸν ἐπὶ ὀμαλῆς ἐπιφανείας, καὶ μὲ ἐκφράσεις βαθείας ὑπολήψεως παρεκάλεισεν αὐτὸν νὰ τὴν τελειώσῃ. Ὁ τεχνουργὸς εὐαρεστηθεὶς ὅτι τοσοῦτον εἴλκυσε τὴν εὐνοίαν τοῦ βασιλόπαιδος, ἀπεφάσισε ν' ἀξιωθῆ ἔτι μεγαλητέρων τιμῶν.

«Κύριε,» εἶπε, «μικρὸν μέρος μόνον εἶδες τῶν ὅσα ἡ μηχανικὴ ἐπιστήμη δύναται νὰ ἐκτελέσῃ. Πρὸ πολλοῦ εἶμαι γνώμης, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἡδύνατο, ἀντὶ τῆς βραδείας μετακομιδῆς τῶν πλοίων καὶ τῶν ἀμαξῶν, νὰ μεταχειρίζεται τὸ ταχύτερον μέσον τῶν πτερυγῶν· ὅτι εἰς τὴν σοφίαν ὁ ἀὴρ δὲν εἶναι ὁδὸς ἀπρόσιτος, καὶ ὅτι εἰς τὴν ἄγνοιαν μόνον καὶ τὴν ὀκνηρίαν ἀρμόζει νὰ ἔρπωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.»

Ἡ καινοφανὴς αὕτη ιδέα ἐξῆψε πάλιν εἰς τὸν βασιλόπαιδα τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ὑπερβῆ τὰ ὄρη. Ἰδὼν τί ὁ μηχανικὸς εἶχεν ἤδη κατορθώσειν, ἠγάπα νὰ φανταζῆται ὅτι ἡδύνατο νὰ πράξῃ ἔτι περισσότερα· ἀπεφάσισεν ὁμῶς νὰ ἐρευνήσῃ πλέον λεπτομερῶς, πρὶν ἀφήσῃ τὴν ἐλπίδα νὰ θλίψῃ αὐτὸν διὰ τῆς ἀποτυχίας.

«Φοβοῦμαι,» εἶπεν εἰς τὸν τεχνίτην, «ὅτι ἡ φαντασία ὑπερισχύει κατὰ τῆς ἐμπειρίας σου, καὶ ὅτι μὲ λέγεις τώρα μᾶλλον ὅσα ποθεῖς παρ' ὅσα γινώσκεις. Πᾶν ζῶον ἔχει τὸ στοιχεῖόν του προσδιωρισμένον εἰς αὐτό· τὰ πτηνὰ ἔχουσι τὸν ἀέρα, ὁ δὲ ἄνθρωπος καὶ τὰ κτήνη τὴν γῆν.»

«Καὶ οἱ ἰχθύες,» ἀπήντησεν ὁ μηχανικὸς, «ἔχουσι τὸ ὕδωρ· ἀλλὰ τὰ κτήνη κολυμβῶσιν ἐν αὐτῷ ἐκ φύσεως, καὶ ὁ ἄνθρωπος διὰ τῆς τέχνης. Ὁ δυνάμενος νὰ κολυμβᾷ ἀπὸ τὸ πέτεσθαι; μόνον καθ' ὅτι τὸ ὕδωρ εἶναι ῥευστὸν παχύτερον τοῦ ἀέρος· ὁ κολυμβῶν πετᾷ εἰς πυκνότερον στοιχεῖον, ὁ δὲ πετῶν κολυμβᾷ εἰς λεπτότερον. Ἀπαιτεῖται μόνον νὰ ἐνεργῶμεν δύναμιν ἀντιστάσεως ἀνάλογον μὲ τὴν διάφορον πυκνότητα τῆς ὕλης δι' ἧς περ-

νοῦμεν. Ὁ ἀὴρ θέλει ἀφεύκτως σὲ βαστάζειν, ἐὰν δύνασαι νὰ ὠθῆς αὐτὸν ταχύτερον παρ' ὅσον αὐτὸς δύναται ν' ἀποσύρῃται τῆς ὠθήσεως.»

«Ἀλλὰ τὸ κολυμβᾶν,» εἶπεν ὁ βασιλόπαις, «εἶναι ἄσκησις πολὺ ἐπίπονος· τὰ ἰσχυρότερα μέλη ταχέως ἀποκάμνουσι· φοβοῦμαι δὲ ὅτι τὸ πετᾶν θέλει εἶσθαι ἔτι βιαϊότερον· καὶ αἱ πτέρυγες θέλουσι χρησιμεύσειν ὀλίγον, ἐκτὸς ἐὰν δυνηθῶμεν νὰ πετάξωμεν μακρότερον παρ' ὅσον δυνάμεθα νὰ κολυμβήσωμεν.»

«Ὁ κόπος τοῦ νὰ ὑψωθῆ τις ἐκ τοῦ ἐδάφους,» εἶπεν ὁ τεχνίτης, «θέλει εἶσθαι μέγας, ὡς βλέπομεν εἰς τὰ βαρύτερα οἰκιακὰ πτηνὰ· ἀλλ' ὅσον ἀναβαίνομεν ὑψηλότερον, ἡ ἔλξις τῆς γῆς, καὶ ἡ βαρῦτης τοῦ σώματος, θέλουσι βαθμηδὸν ἐλαττωθῆναι, μέχρις οὗ νὰ φθάσωμεν εἰς χώραν, ὅπου ὁ ἄνθρωπος θέλει περιπλέειν εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν χωρὶς τινος ἐπιβρεπείας εἰς τὸ νὰ πέσῃ· τότε μόνη μας φροντίς θέλει εἶσθαι νὰ κινώμεθα εἰς τὰ ἔμπροσθεν, καὶ εἰς τοῦτο θέλει ἐξαρκεῖν ἡ ἐλαχίστη ὠθησις. Σὺ, κύριε, ὅστις ἔχεις περιέργειαν τόσον ζωηράν, εὐκόλως ἐννοεῖς μετὰ πόσης ἡδονῆς φιλόσοφος ἐπτερωμένος, καὶ ἰπτάμενος εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἤθελε βλέπειν τὴν γῆν, μὲ ὅλους τοὺς κατοίκους αὐτῆς, περιστρεφομένην ὑποκάτω του, καὶ παριστῶσαν εἰς αὐτὸν ἐκ διαδοχῆς, διὰ τῆς ἡμερησίου κινήσεώς της, ὅλας τὰς ἐν τῷ αὐτῷ παραλλήλῳ χώρας. Πόσον διασκεδαστικὸν εἰς τὸν κρεμάμενον θεατὴν νὰ βλέπῃ κινούμενα τὴν ξηρὰν καὶ τὴν θάλασσαν, τὰς πόλεις καὶ τὰς ἐρήμους! νὰ θεωρῆ ἐξίσου ἀσφαλῶς τὰς ἀγορὰς τοῦ ἐμπορίου, καὶ τὰ πεδία τῆς μάχης! ὄρη κρυπτήρια ληστῶν, καὶ γαίαις εὐφόρους, ὅπου ἡ ἀφθονία εὐφραίνει, καὶ ἡ εἰρήνη ἀναπαύει! Πόσον εὐκόλως θέλομεν ἐξιγνιάσει τότε τὸν Νεῖλον καθ' ὅλας τὰς διόδους του, καὶ ἐξετάσει τὸ πρόσωπον τῆς φύσεως ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς γῆς!»

«Ταῦτα πάντα,» εἶπεν ὁ βασιλόπαις, «εἶναι μὲν εὐχῆς ἄξια· πλὴν φοβοῦμαι ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων θέλει δυνηθῆ ποτὲ νὰ ἀναπνεύσῃ εἰς τὰς γαληνούς ἐκεῖνας χώρας.* Ἦκουσα ὅτι δυσκόλως ἀναπνεῖ τις ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων· ἐκ τῶν κρημνῶν τούτων ὁμῶς, καίτοι τόσον ὑψηλῶν ὥστε νὰ παράγωσι μεγάλην λεπτότητα τοῦ ἀέρος, πίπτει εὐκολώτατα ὁ ἄνθρωπος· ὅθεν ὑποπτεύομαι ὅτι ἀφ' οἰουδήποτε ὕψους, ὅπου ἡ ζωὴ ἐμπορεῖ νὰ διατηρηθῆ, ὑπάρχει κίνδυνος παραπολὺ ταχείας καταβάσεως.»

«Οὐδεμία ἀπόπειρα θέλει γένεαι ποτὲ,» ἀπήντησεν ὁ τεχνίτης, «ἐὰν πρέπη νὰ προσεομαλύνῃ τις ὅλας τὰς ἐνδεχομένας δυσκολίας. Ἄν ἦσαι εὖνους εἰς τὴν ἐπιχείρησίν μου, θέλω δοκιμάσει πρῶτος ἐγὼ μὲ ἰδίόν μου κίνδυνον. Ἦδη ἐξέτασα τὴν κατασκευὴν ὄλων τῶν πεταμένων ζῶων, εὗρήκα δὲ καταλληλοτέρας εἰς τὴν ἀνθρωπίνην μορφήν τὰς ἐλιγματοῦδεις πτέρυγας τῆς νυκτερίδος. Κατὰ

* Ἐνθυμιζόμεν εἰς τὸν ἀναγνίστην, ὅτι ταῦτα ἐγράφησαν πρὶν εὐρεθῆ ἡ Ἀεροσφαῖρα.

τὸν τύπον τοῦτον θέλω ἀρχίσει τὸ ἔργον μου ἀπὸ τῆς αὐριον· ἐλπίζω δὲ μετὰ ἓν ἔτος νὰ μετεωρισθῶ ἐπέκεινα τῆς κακίας καὶ καταδιώξεως τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλὰ θέλω ἐργασθῆ μόνον ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ ταύτῃ, νὰ μὴ διαδοθῇ ἡ τέχνη, καὶ νὰ μὴ μοῦ ἀπαιτήσης νὰ κάμω πτέρυγας δι' ἄλλον τινὰ ἐκτὸς δι' ἡμᾶς αὐτοὺς.»

« Διὰ τί, » εἶπεν ὁ Ράσσελας, « νὰ μὴ χαρῶσι καὶ ἄλλοι τόσον μέγα πλεονέκτημα; Πᾶσα τέχνη ὀφείλει νὰ ἐνεργῆται πρὸς ὄφελος πάντων τῶν ἀνθρώπων· καθεὶς χρεωσται πολλὰ εἰς ἄλλους· καὶ πρέπει ν' ἀνταμειβῆ κατὰ δύναμιν ὅσας ἔλαβεν ἀγαθοεργίας.»

« Ἄν οἱ ἀνθρώποι ἦσαν ὅλοι ἐνάρετοι, » ἀπεκρίθη ὁ τεχνίτης, « προθυμότερα ἤθελον διδάξαι αὐτοὺς νὰ πετῶσι. Ἀλλὰ ποῖαν ἀσφάλειαν ἤθελον ἔχειν οἱ χρηστοί, ἂν οἱ κακοὶ ἠδύνατο, ὡσάκις ἤθελον, νὰ πίπτωσι κατ' αὐτῶν οὐρανῶθεν; Ἐναντίον στρατοῦ διαπλέοντος τὰ νέφη, οὐδὲ τείχη, οὐδὲ ὄρη, οὐδὲ τὰ πελάγη αὐτὰ, ἤθελον μᾶς προφυλάττει. Ἄγριοι ἐκ τοῦ βορρᾶ ἠδύνατο νὰ ἔλθωσι παμπληθεὶ διὰ τῆς ἀτμοσφαιρας, καὶ νὰ καταβῶσι με ἀκάθεκτον ὄρμην εἰς τὴν πρωτεύουσαν καρποφόρου τινὸς περιοχῆς. Ἀκόμη καὶ ἡ κοιλὰς αὐτῆ, τὸ καταγῶγιον βασιλοπαίδων, τὸ οἰκητήριον τῆς εὐδαιμονίας, ἠδύνατο νὰ καταπατηθῇ διὰ τῆς αἰφνιδίου καθόδου γυμνῆς τινὸς φυλῆς, ἐκ τῶν πολλῶν ὅσαι βρούουν ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ νοτίου ὠκεανοῦ.»

Ὁ βασιλόπαις ὑπεσχέθη μυστικότητα, καὶ περιέμενε τὴν ἐκτέλεσιν, ὅχι πάντῃ ἀνελπὶς ἐπιτυχίας. Ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν ἐπεσκέπτετο τὸ ἔργον, παρετήρει τὴν πρόοδόν του, καὶ περιειργάζετο πολλὰς εὐφυεῖς ἐπινοήσεις πρὸς εὐκόλυνσιν τῆς κινήσεως, καὶ πρὸς ἔνωσιν ἐλαφρότητος καὶ δυνάμειος. Καθ' ἐκάστην ἦτο βεβαιότερος ὁ τεχνίτης ὅτι ἐμελλε ν' ἀφήσῃ ὀπίσω του γύπας καὶ ἀετοὺς, καὶ ὁ βασιλόπαις κατήντησε βαθμηδὸν νὰ μεθέξῃ τοῦ θάρρους του. Εἰς ἓν ἔτος ἐτελείωσαν αἱ πτέρυγες· καὶ προσδιωρισμένην τινὰ πρῶταν ὁ ποιητὴς αὐτῶν ἐφάνη ἐπτερωμένος ἐπὶ μικρᾶς τινὸς ἄκρας· ἐκύμανεν ὀλίγον τὰς πτέρυγας διὰ νὰ συνάξῃ ἄερα, ἔπειτα ἐπήδησεν ἀπὸ τὴν θέσιν του, καὶ εἰς μίαν στιγμὴν ἐπεσεν εἰς τὴν λίμνην. Αἱ πτέρυγες, αἵτινες δὲν τὸν ἐχρησίμειυσαν εἰς τὸν ἄερα, τὸν ἐβάστασαν εἰς τὸ ὕδωρ· καὶ ὁ βασιλόπαις ἐσυρεν αὐτὸν εἰς τὴν ὄχθην ἡμιθανῆ ἀπὸ τὸν φόβον καὶ τὴν ἀγανάκτησιν.

ΠΟΣΟΝ εὐχάριστον νὰ πληρῶνῃ τις τὰ χρέη του! Προέρχεται δὲ τοῦτο ἐκ διαφόρων περιστάσεων, ὧν ἡδονικῶν. Πρῶτον, ἀφαίρει τὴν ἀνησυχίαν ἣτις προξενεῖται πάντοτε ἀπὸ τὴν ἐξάρτησιν καὶ υποχρέωσιν, καὶ μάλιστα εἰς τοὺς φρόνημά τι ἔχοντας. Εὐχάρισταί τὸν δανειστὴν, καὶ κατὰ συνέπειαν τέρπει τὴν κοινωνικὴν στοργὴν μας. Ἐπιφέρει ἐπιποσύνην εἰς τὸ μέλλον, ἣτις εἶναι τόσον περισπούδαστος εἰς πάντα τίμωιν νοῦν. Εὐκολώνει τὴν ἀναπλήρωσιν τῶν χρεῶν μας εἰς ἀκολούθους περιστάσεις. Ἀφίνει συναίσθησιν τῆς ἰδίας ἡμῶν ἀρετῆς· καὶ εἶναι πρᾶξις περὶ ἧς γνωρίζομεν ὅτι εἶναι ὀρθή, καὶ ὡς πρὸς τὸ δίκαιον καὶ ὡς πρὸς τὴν ὑγιᾶ οἰκονομίαν. Ἐπὶ τέλους, εἶναι τὸ κύριον ὑποστήριγμα τῆς ἀπλῆς ὑπολήψεως.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΚΡΥΜΜΕΝΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ.

ΙΔΙΟΤΡΟΠΟΣ τις Ἄγγλος περιηγητῆς, πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου περιελθὼν, καὶ πολλὰς γλώσσας κατέχων, ἐξέδωκεν ἐσχάτως διήγημα τῶν ἐν τῇ Ἰσπανίᾳ περιοδεῶν του· ἱστορεῖ δὲ τσαῦτα περιέργα, ὥστε θέλομεν καταχωρῆσαι τινὰ πρὸς τέρψιν τῶν ἀναγνωστῶν μας, προλέγοντες μόνον ὅτι ὁ χαρακτήρ τοῦ περιηγητοῦ εἶναι ἐκ τῶν ἀρίστων, — ἡ φιλαλήθειά του ἀνωτέρα πάσης ὑποψίας.

Ἐνῶ ἐπλησίαζεν εἰς τὴν πόλιν Ταλαυέραν μόνον σύντροφον ἔχων τὸν ἵππον του, ἐπρόφρασεν αὐτὸν ἵππεὺς τις, σοβαρὸς, καλῶς ἐνδεδυμένος, μεσοκαιρίτης, μετ' οὐ συνεβᾶδισεν ὀλίγα λεπτά. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ὠμίλει τὴν Ἰσπανικὴν ἄριστα· ἀλλ' ὁ πολύγλωσσος καὶ πολύπειρος Ἄγγλος ἐνόησεν ἀπὸ τὴν προφορὰν ἰδιαιτέρων τινῶν λέξεων, ὅτι ὁ νέος συνοδίτης ἦτον Ἰουδαῖος ἐν τῷ κρυπτῷ.

« Δύο ὀνόματα ἔχεις, » εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἄγγλος, « τὸ μὲν διὰ τὸν οἶκον, τὸ δὲ διὰ τὸν δρόμον· ἀμφοτέρω εἶναι χρηστὰ· ἀλλ' ἐκεῖνο, δι' οὗ καλεῖσαι εἰς τὸν οἶκον, σὲ ἀρέσκει καλῆτερα.»

Ὁ ξένος προεχώρησε περὶ τὰ δέκα βήματα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς ἀρχήτερα· ἔπειτα, αἰφνιδίως στραφείς, ἐπάσσε τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου μου, καὶ ἀμφοτέροι ἐστάθημεν. Ἐθεώρησα νῦν ἐντελῶς τὸ πρόσωπον καὶ τὸ σῆμά του, καὶ οἱ εὐμεγέθεις χαρακτῆρες καὶ ἡ ἡράκλειος μορφή του μ' ἐπισκέπτονται ἀκόμη ἐνίοτε εἰς τὰ ὄνειρά μου. Βλέπω αὐτὸν ἱστάμενον εἰς τὸ φέγγος τῆς σελήνης, χάσκοντά με κατὰ πρόσωπον μετ' οὗς βαθεῖς γαληνίους ὀφθαλμοὺς του. Ἐπὶ τέλους εἶπε μετὰ σοβαρότητος, Es usted tambien de nosotros? (Εἶσαι λοιπὸν καὶ σὺ ἐκ τῶν ἡμετέρων;)»

Μετ' ἀμοιβαίας διασαφήσεις, ἐξηκολούθησαν τὸν δρόμον των, καὶ φθάσαντες ἀργὰ εἰς τὴν Ταλαυέραν, εἰσῆλθον εἰς ξενοδοχεῖον, ὅπου μετὰ καλὸν δεῖπνον καθίσαντες παρὰ τὸ πῦρ ἔκαμαν τὴν ἐπομένην συνδιάλεξιν.

Ἄγγλος.—Βέβαια συνωμίλησας καὶ πρότερον μετ' Ἄγγλους· εἰ δὲ μὴ, πῶς ἤθελες με γνωρίσειν ἀπὸ τὸν τόνον τῆς φωνῆς μου;

Ἀθαρβενήλ.—Ἡμεν νέον μειράκιον, ὅτε ἐξέσπασεν ὁ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας πόλεμος· τότε ἦλθεν εἰς τὴν κώμην, ὅπου κατῴκει ἡ οἰκογένειά μας, Ἄγγλος τις ἀξιωματικὸς νὰ διδάξῃ τὴν τακτικὴν εἰς τοὺς νεοσυλλέκτους. Κατέλυσε δὲ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου, καὶ συνέλαβε πρὸς ἐμὲ θερμὴν ἀγάπην. Ὅτε ἀνεχώρησε, τὸν συνώδευσα, μετ' αὐτὸν τὴν συγκατάθεσιν τοῦ πατρὸς μου, καὶ διέμεινα μετ' αὐτοῦ ἓν ἔτος καὶ ὡς σύντροφος καὶ ὡς θεράπων. Ἐπειτα ἀφῆνης ἀνεκλήθη εἰς τὴν πατρίδα του---ἤθελε δ' εὐχαρίστως με συμπαράλαβειν, ἀλλ' ὁ πατὴρ μου ποσῶς δὲν ἔκλινεν εἰς τοῦτο. Εἰκοσιπέντε χρόνους δὲν εἶχον ἰδεῖν Ἄγγλον, καὶ ὅμως σ' ἐγνώρισα εὐθὺς, καὶ εἰς τὸ σκότος.

Ἄγγλος.—Καὶ ποῖαν ζωὴν διάγεις; τί ἔργον μετέρχεσαι;

Ἀθαρβενήλ.—Ζῶ ἐν ἀνέσει. Διάγω σχεδὸν ἀπαρραλλάκτως τὸν βίον τῶν προπατόρων μου· βέβαια, καθὼς ἔξῃ ὁ πατὴρ μου, οὕτω ζῶ καγῶ. Ὅτε ἀπεβίωσεν, ἐκληρονόμησα ὅλην τὴν περιουσίαν του, διότι ἤμην τὸ μόνον τέκνον του. Δὲν ἦτο χρεῖα νὰ μετέρχωμαι κἀνὲν ἔργον, διότι ὁ πλοῦτός μου ἦτο μέγας· πλὴν, πρὸς ἀποφυγὴν ὑποψίας, ἐμπορευόμην ἐνίοτε εἰς μαλλί· ἀλλ' ἄνηκός, ὀνηκρός---ἐπειδὴ δὲν εἶχον ἀνάγκην· πολλάκις ὅμως ἐπέτυ-